

Masalların Değer Aktarımındaki Rolü: Kız Kulesi Masalları¹

(The Role of Tales in Value Transfer: Kız Kulesi Tales)

Ramazan DİVRİK², Erkan KELCİOĞLU³

Makale Geçmişi

ÖZ

Article History

Alındı/Received:

11/10/2024

Kabul edildi/Accepted:

29/12/2024

Article Type:

Araştırma Makalesi
Research Article

DOI:

10.48174/buaad.1565629

Bu çalışmanın amacı, TRT Çocuk kanalında yayınlanan Kız Kulesi Masalları'nın hangi değerleri içerdiğini ortaya koymak ve bu masalların ilkököl 3. sınıf derslerinde kullanımına ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşlerini değerlendirmektir. Araştırmada, öncelikle 24 bölümlük Kız Kulesi Masalları izlenmiş ve içerdiği değerler belirlenmiştir. Daha sonra bu masallar, ilkököl 3. sınıf öğrencilerine izletilmiş ve derslerde kullanımına ilişkin hem öğrencilerin hem de öğretmenin görüşleri alınmıştır. Değerleri belirlemek için "Değer Belirleme Formu", görüşmeler için yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel ve içerik analiz yöntemleri kullanılmıştır. Sonuçlar, Kız Kulesi Masalları'nın sevgi, yardımseverlik, sabır, öz denetim, dostluk, dürüstlük, adalet, sorumluluk, saygı ve vatanseverlik gibi 54 değer içerdiğini ve bu masalların değer aktarımı için etkili bir yöntem olduğunu göstermiştir. Öğrenciler, bu masalların motive edici, eğlenceli, ders verici, düşündürücü ve değer aktarıcı olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenle yapılan görüşme sonuçları ise masalların öğrencilerin bireysel gelişimine ve sınıftaki öğretime önemli katkılar sunduğunu göstermektedir. Bireysel gelişim açısından, masalların öğrencilerin motivasyonunu artırdığı, merak duygusunu harekete geçirdiği, soru sorma ve analiz etme becerilerini geliştirdiği, ayrıca rol model alma süreçlerini desteklediği ortaya çıkmıştır. Sınıftaki öğretime ise masallar, tartışma kültürü oluşturma, masal ve tekerleme kültürü kazandırma, derslere aktif katılımı teşvik etme ve disiplin sorunlarını azaltma gibi faydalar sağlamıştır. Sonuç olarak, Kız Kulesi Masalları'nın değer aktarımında etkili bir görsel ve işitsel araç olduğu değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: masallar; değerler; öğrenci görüşleri; öğretmen görüşü.

© 2025 BUAAD-BIJAR. Tüm hakları saklıdır.

Kaynak gösterme / To cite this article:

Divrik, R., & Kelcioğlu, E. (2024). Masalların değer aktarımındaki rolü: Kız kulesi masalları. *Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 131-147. doi:10.48174/buaad.1565629

Summary

In schools where children spend a large part of their lives, not only their academic development but also their character development should be supported. For this, one of the duties of educators in the school environment should be to effectively carry out values education in schools (Aydın & Akyol Gürler, 2014). One of the methods in which values education can be done in a planned and at the same time implicit way can be tales. Because tales are the most important literary products that attract children's attention and tales have a very fascinating and mysterious atmosphere (Şirin, 2000). In this atmosphere, children travel, have fun, learn and gain the joy of life (Bilkan, 2001). Children growing up with tales enrich their imagination while developing their listening skills (Boratav, 2006). Especially children who identify with tale heroes are influenced by their behaviours and take them as role models (Güzelkücü & Türkyılmaz, 2020). In this respect, tales can be used as an important educational tool that shapes the way children perceive life. The aim of this study is to determine the values contained in the Kız Kulesi Tales broadcasted on TRT Çocuk's channel and to examine the views of primary school 3rd grade students and classroom teacher on the use of these tales in lessons.

This study was carried out qualitative in two stages. In the first stage, 24 episodes of Kız Kulesi Tales accessed via YouTube were subjected to document analysis and the values they contain were determined. In the second stage, the Kız Kulesi Tales were watched by 20 students studying in the 3rd grade and the opinions of the students and the teacher

¹Bu araştırma TÜBİTAK 2204-B araştırma projeleri kapsamında 2023 yılında başvuru çalışmadan üretilmiştir.

²Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ramazandivrik@trakya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7126-7664

³Milli Eğitim Bakanlığı, Sadıkbey İlkokulu, kelciogluerkan@gmail.com, Orcid: 0009-0002-7325-4901

were taken about the tale watching activity. In this context, phenomenography design was used in the second part of the research. 'Value Determination Form' was used to determine the values contained in the tales and semi-structured interview form was used to obtain the opinions of teacher and students. Ten students and classroom teacher, who were determined by the convenience sampling method, participated in the interview. The values determined in the analysis of the data were analysed by descriptive analysis method and the opinions obtained from teacher and students were analysed by content analysis.

As a result of the analysis of the data, a total of 54 values were identified in the Kız Kulesi Tales, including love and benevolence 9, patience 7, self-control 6, friendship 5, honesty, justice and responsibility 4, respect and patriotism 3, respectively. In the interviews with the students, it was determined that the activity of watching tales was motivating, entertaining, instructive, thought-provoking and value transferring. In the interview with the teacher, it was revealed that the tales watched at appropriate times made significant contributions to the individual development of the students (providing motivation, sense of curiosity, asking questions, analysing, listening/watching skills, role modelling) and classroom teaching (creating a culture of discussion, gaining a culture of tales and nursery rhymes, active participation in the lesson, reduction in discipline problems, quality lesson processing).

The fact that a total of 54 values, including love, benevolence, patience, self-control, friendship, honesty, justice, responsibility, respect and patriotism, were identified in 24 episodes of Kız Kulesi Tales shows that value transfer can be made through these tales. In Barış Manço's lyrics, there are values such as respect, love, sensitivity, being content, sharing, being loyal, having good manners, valuing people and patience (Coşkun Keskin & Akyıldız, 2021). In the cartoons of Diyanet TV, it was observed that the most common value was helping, while the value that was not included at all was goodness (Çinemre, 2021). It was determined that a total of 26 different values were included in the 'Meraklı Minik' magazine (Yıldız et al., 2021). In Keloğlan Tales, it was determined that children intuit values such as justice, solidarity and friendship and transform them into behaviour, so these tales are effective in gaining the values that children need (Akkaya, 2014). The presence of values in the Kız Kulesi Tales shows that these tales can be used as an effective tool in value transfer.

In the student interviews conducted in the second stage, it was determined that watching tales was motivating, entertaining, instructive, thought-provoking and value transferring. It was revealed that activity-based teaching practices are effective in developing students' respect value (Altunsoy & Başçı Namlı, 2021) and educational games are effective in gaining values such as honesty, friendship, responsibility, patience, equality, solidarity and justice (Izgar, 2020). It was determined that the prominent values in education-themed Turkish films are love, benevolence, respect, solidarity and diligence (Ünal, 2020). These results show that in addition to films and series broadcast on television, tales with audio/visual content can also be effective tools in value transfer.

The interview conducted with the teacher show that in terms of individual development, it has provided students with skills such as increasing motivation, developing a sense of curiosity, asking questions, making analyses, gaining listening and monitoring skills, and taking role models. In terms of contribution to classroom teaching, it had significant effects such as creating a culture of discussion, creating a culture of tales and nursery rhymes, ensuring active participation in the lesson, reducing discipline problems and improving the quality of the lesson. According to the results of the interview with the teacher, Kız Kulesi Tales were evaluated as an effective value transfer tool. Akkaya (2014) determined that Keloğlan Tales are effective in gaining the values that children need and stated that tales can be used in child education from early childhood. Therefore, using tales in a systematic way in lessons will contribute to children's personality development as well as the quality of teaching. Activity-based practices make students more willing to learn values (Altunsoy & Başçı Namlı, 2021). In addition, educational games increase students' participation in games by providing concrete experience opportunities and allow them to learn by having fun (Izgar, 2020). In this context, the use of the Kız Kulesi Tales contributed to students' acquisition of individually and socially important values.

Keywords: tales; values; student opinions; teacher opinion.

Giriş

Bireysel ve toplumsal huzurun sağlanmasında birey ve toplumun olumlu yönde gelişmesi değerler eğitimiyle ilişkilidir. Değerler eğitiminin yapıldığı ortamlardan birisi de okullardır. Değerler doğuştan kazanılan olgular olmadığı için değerlerin kazanımı eğitim süreçlerini kapsamaktadır (Coşkunserçe, 2020). Çocukların yaşamlarının büyük bir bölümünü geçirdikleri okullarda; çocukların akademik gelişimlerinin yanı sıra karakter gelişimleri de desteklenmelidir. Dolayısıyla okul ortamında eğitimcilerin üzerine düşen görevlerden birisi okullardaki değerler eğitimini etkili bir şekilde gerçekleştirmek olmalıdır (Aydın ve Akyol Gürler, 2014).

Değerler eğitiminin temel amacı, bireysel ve toplumsal düzeyde değerler geliştirerek bu değerleri davranışa dönüştürebilen bireyler yetiştirmektir. Bu doğrultuda, kişilerin hem bireysel hem de toplumsal açıdan belirli bir duyarlılık ve eyleme geçirebilecek yetkinlikler kazanması gereklidir (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu [TÜBİTAK], 2023). Değerler eğitimi, öğrencilerin zihinsel, duygusal ve pedagojik ihtiyaçlarına göre yaşlarına uygun yöntem ve içeriklerle sunulmalıdır. Örneğin, ana sınıfı öğrencileri için değerler eğitimi; bağımsız bir ders olmaktan ziyade, teorik temellere dayanan etkinlikler ve sınıf içi davranışlar aracılığıyla, öğrencilerin tüm faaliyetlerinin temelini oluşturacak davranış kalıplarını kazandırmayı amaçlamalıdır (TÜBİTAK, 2023). Öğretim programımızda, değerler eğitimiyle bireylere, çevreye ve topluma yönelik değerlerin desteklenmesi ve öğretim uygulamalarının değerlerle zenginleştirilmesi hedeflenmektedir (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2024). Bu kapsamda, öğretmenlerin öğrenme sürecinde öğrencilerin yeni değerler kazanmasına ve mevcut değerlerini geliştirmesine rehberlik etmesi büyük önem taşımaktadır.

Değerler eğitiminin soyut kavramlara dayalı bir yapısının olması, öğrencilerin bu kavramları içselleştirmekte zorlandıklarını göstermektedir (Turan ve Ulusoy, 2015). Bu yüzden, değerler eğitimi kapsamında yapılacak etkinliklerin, soyut kavramları somutlaştırarak öğrencilerin anlamalarını ve içselleştirmelerini kolaylaştıracak biçimde olması gerekmektedir. Yapılan araştırmalar, öğretmenlerin değerler eğitiminde kendilerini ve ders kitaplarını yeterli bulmadıklarını, kazanımlar ile değerleri derslerde bütünleştirmekte zorlandıklarını ve bu konuda bir rehber ihtiyacı duyduklarını ortaya koymaktadır (Güleş, 2019). Değerler eğitiminin sadece bilgi, kavram, beceri ve yöntemlerin öğretilmesiyle sınırlı kalmaması; öğrencilerin değerleri benimsemeleri ve bu değerleri davranışlarına yansıtmaları için etkinlik temelli bir yaklaşımla sunulması gerekmektedir (Aktepe ve Tahiroğlu, 2016). Bu sebeple, öğretmenlerin sınıf içi ve dışı etkinliklerle değerlerin içselleştirilmesini sağlayacak çeşitli uygulamalar geliştirmesi büyük önem taşımaktadır (Memiş ve Gedik, 2010). Değerler eğitimi üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde, video bloglar, filmler, şarkılar, eğitsel oyunlar ve çeşitli çocuk dergileri aracılığıyla değerlerin öğretildiği veya bu materyallerde yer alan

değerlerin analiz edildiği görülmektedir (Coşkun Keskin ve Akyıldız, 2021; Çinemre, 2021; Divrik ve Aydoğdu, 2023; Izgar, 2020; Ünal, 2020; Yıldız vd., 2021). Bu çalışmalar, farklı yöntemler ve etkinliklerle öğrencilerin sadece bilişsel değil, aynı zamanda duyuşsal gelişimlerine de katkı sağlandığını göstermektedir.

Değerler eğitiminin hem planlı hem de örtük olarak uygulanabileceği yöntemlerden biri de masallar olabilir. Türk Dil Kurumu'na (TDK, 2024) göre masallar, halkın hayal gücüne dayanan ve sözlü gelenekte yaşayan olağanüstü olayları anlatan önemli bir kültürel mirastır. Masallar, çocukları hayata hazırlamak, onlara örnek olmak ve deneyim kazandırmak gibi birçok önemli işlevi yerine getirir (Şahin, 2011). Sadece çocukların eğlenmesi için değil, aynı zamanda ahlak kurallarını öğrenmeleri, iyiyi ve doğruyu görmeleri ve kurallara uyulmasının takdir edildiğini anlamaları için de masallar önemli bir araçtır (Melanlıoğlu, 2012). Masallarda yer alan kahramanlar, çocuklara yaş grubuna bakılmaksızın örnek olacak çeşitli olaylar sunar (Güzelküçük ve Türkyılmaz, 2020). Masallarla büyüyen çocuklar, dinleme becerilerini geliştirirken aynı zamanda hayal dünyalarını da zenginleştirirler (Boratav, 2006). Bu nedenle, değerlerin aktarımında masalları kullanmak, bireysel olarak çocukların dinleme, izleme ve konuşma becerilerini geliştirirken toplumsal değerlerin öğretilmesine de katkı sağlayabilir. Masallar, çocukların ilgisini en çok çeken edebiyat ürünlerinden biri olup, büyüleyici ve gizemli bir atmosfer sunar (Şirin, 2000). Çocuklar bu atmosferde dolaşarak hem eğlenir hem de öğrenir, aynı zamanda yaşama sevinci edinirler (Bilkan, 2001). Masal kahramanlarıyla özdeşim kuran çocuklar, onların davranışlarından etkilenirler (Güzelküçük ve Türkyılmaz, 2020). Bu yönüyle masallar, çocukların hayatı algılama biçimlerini şekillendiren önemli bir eğitim aracı olarak da kullanılır. Aynı zamanda, çocuklara ana dilinin kullanım yetkinliğini, dilin zenginliğini ve inceliklerini gösterirler (Boratav, 2006). Şahin'e (2011) göre masallar, eğitim sürecinde çocuklara iyi karakter örnekleri sunarak ruhsal gelişimlerine katkı sağlar ve yaşamlarında karşılaşılabilecekleri sorunlarla başa çıkma yollarını öğretir. Şimşek'e (2002) göre ise masallar, kalıp yargılar, tekerlemeler ve alışılmışın dışında benzetmeler ile anlatım zenginliğini ve kuvvetini çocuklara öğretir. Sever (2008), masallardaki kahramanların çocukların özdeşim kurduğu rol modeller olarak önemli olduğunu ve bu kahramanların çocukların davranışlarını şekillendirdiğini vurgulamaktadır.

Değerler eğitiminin önemi ve değerleri aktarmada çeşitli yöntemlere duyulan ihtiyaç değerler eğitiminin nitelikli yapılabilmesinde farklı yöntem, teknik ve araçların test edilerek sonuçlarının paylaşılması gerektiğini göstermektedir. Masalların da çocuklara ulaşılabilir, onları etkileyebilecek ve önemli kazanımlar aktarabilecek özellikleri düşünüldüğünde değerler eğitiminde kullanılıp kullanılmayacağı merak konusudur. Sonuç olarak, eğitimde masalların yeri ve öneminden dolayı, öğrencilerin yaşlarına uygun seçilen masallar aracılığıyla değerler eğitiminin yapılabilceği düşünülmektedir.

Bu çalışmanın amacı, TRT Çocuk kanalında yayınlanan Kız Kulesi Masalları'nın içerdiği değerleri belirlemek ve bu masalların derslerde kullanımına dair ilkököl 3. sınıf öğrencileri ile sınıf öğretmenin görüşlerini incelemektir. Araştırma çerçevesinde öncelikle TRT Çocuk kanalında yayınlanan Kız Kulesi Masalları izlenmiş ve içerdiği değerler tespit edilmiştir. Ardından bu masallar, ilkököl 3. sınıfta eğitim gören 20 öğrenciye izlettirilmiştir. Son aşamada ise 3. sınıf öğrencileri ve öğretmenleriyle yapılan görüşmeler aracılığıyla, masalların derslerde kullanımına yönelik değerlendirmeleri alınmıştır. Bu bağlamda araştırmanın soruları aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

1. Değerlerin aktarılmasına yardımcı olacağı düşünülen Kız Kulesi Masalları hangi değerleri içermektedir?
2. Kız Kulesi Masalları'nın derslerde kullanımına ilişkin öğrencilerin görüşleri nelerdir?
3. Kız Kulesi Masalları'nın derslerde kullanımına ilişkin sınıf öğretmenin görüşleri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Araştırma nitel olarak iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırmalarda sosyal olgular buldukları çevre içerisinde araştırılır ve kavramlar doğal ortamlarında bütüncül bir anlayışla değerlendirilir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Araştırmanın birinci aşamasında, Kız Kulesi Masalları doküman incelemesiyle analiz edilmiştir. Doküman analizinde çeşitli yazılı kaynakların yanında video, fotoğraf, film gibi görsel/işitsel materyaller de kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu kapsamda Kız Kulesi Masalları'nın yazılı dökümü ve izlenen bölümleri doküman olarak ele alınıp analizi gerçekleştirilmiştir.

İkinci aşamada, Kız Kulesi Masalları ilkököl 3. sınıfa giden 20 öğrenciye bu sınıfın öğretmeni tarafından Serbest Etkinlikler dersi içerisinde izlettirilmiştir. Masalların izlettirilmesinden sonra hem öğrencilerle hem de sınıf öğretmeniyle görüşmeler yapılmıştır. Bu kapsamda öğrencilerin ve öğretmenin görüşlerini derinlemesine incelemek ve masal dinleme/izleme deneyimlerini analiz edebilmek için fenomenografi deseni kullanılmıştır. Kişisel tecrübelerin meydana getirdiği fenomenografide bir fenomen belirlenerek kişilerin bununla ilgili yaşantıları, algıları ve bu fenomene ne gibi anlamlar yükledikleri anlaşılmalı çalışılır (Baş ve Akturan, 2017). Bu araştırmada masalların değer aktarımında kullanılıp kullanılmayacağı bir fenomen olarak belirlenmiş ve masal dinleme/izleme etkinliğine ilişkin öğrencilerin ve öğretmenin deneyimleri incelenmiştir.

Çalışma Grubu

Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan izinle, Kız Kulesi Masalları sınıf öğretmeni tarafından öğrencilerine izlettirilmiştir. Bu etkinliğin ardından öğrencilerin ve öğretmenin görüşlerine başvurulmuştur. İzlenen masallara dair öğrenci görüşlerini almak amacıyla, ilkököl 3. sınıf

düzeyindeki sınıftan 10 öğrenci seçilmiştir. Öğrenci seçiminde, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme tercih edilmiştir. Bu yöntemde, araştırmacının çalışma grubuna erişim sağlaması kolay olan durumlar seçilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Öğrencilerin seçiminde, masalların tamamını izleyen ve ifade becerileri yüksek olan öğrencilere öncelik verilmiştir. Belirlenen öğrencilerle görüşmelere başlanıp elde edilen verilerin tekrar etmeye başladığı aşamada görüşmeler sonlandırılmıştır. Görüşmelerin sonlandırıldığı anda toplam 10 öğrenci ile görüşmelerin gerçekleştirildiği görülmüştür. Öğretmen seçimi için de yine kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılarak araştırmaya katılmayı kabul eden sınıf öğretmeni ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Sadece bir şubede bu etkinlik sınıf öğretmenin gözetimi altında yürütüldüğü ve süreci bu sınıfın öğretmeni deneyimlediği için sadece bir öğretmenle görüşme gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırmalarda derinlemesine veriler elde etmek için çalışma grubu araştırmacının amacı doğrultusunda belirlenebilir. Nitel çalışma grubu bazen tek bir birey veya küçük bir grup olabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu çalışmada ise belirlenen fenomene ilişkin uzun süreli etkileşim ve derinlemesine deneyim elde eden tek bir öğretmenle çalışma yürütüldüğü için nitel veriler bu öğretmen görüşlerine göre analiz edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Birinci araştırma problemine yönelik ilk önce araştırmacıların masalları izlerken değerleri belirlemelerine yardımcı olması için “Değer Belirleme Formu” hazırlanmıştır. Bu form değerlerin neler olduğunu ve değerlerin hangi açıklamalar içerdiğini gösteren bir formdur. Bu form ile masalarda yer alan değerler belirlenmiştir. Bu form aşağıda gösterilmektedir.

Tablo 1

Değer Belirleme Formu

Masal Adı:		
Değerler	Açıklama	Var/Yok
Sorumluluk	Kendine, ailene karşı sorumlu olma	
Sevgi	İnsanları, doğayı, hayvanları sevmek	
Dostluk	Arkadaşlarına destek olma, grup çalışmasında bulunma	
Yardımseverlik	İnsanlara yardım etme, çevreye, hayvanlara merhametli olma	
Adalet	Adil olma, dengeli davranma, eşit davranma	
Sabır	Anlayışlı olma, azimli olma	
Dürüstlük	Doğru sözlü, açık sözlü olma, sözünde durma	
Öz denetim	Davranışlarını kontrol etme, sorumluluk alma, özgüvenli olma	
Saygı	Alçakgönüllü olma, insanlara değer verme	
Vatanseverlik	Kültürel mirasın farkında olma, üretken olma	

Tablo 1 incelendiğinde, Değer Belirleme Formu'nun 10 değer içerdiği ve her değeri en iyi anlatan açıklamanın yer aldığı görülmektedir. Örneğin insanları, doğayı, hayvanları sevmek açıklaması

sevgi değerine karşılık gelirken; anlayışlı olma, azimli olma sabır değerine karşılık gelmektedir. Bu formun hazırlanmasında Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın (TTKB, 2017: 22) hazırladığı rapordan faydalanılmıştır.

İkinci ve üçüncü araştırma problemlerine yönelik masalların 3. sınıfta öğretmen gözetiminde izlenmesinin ardından, öğrenciler ve öğretmenle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmeler, önceden belirlenmiş hedefler doğrultusunda, soru-cevap şeklinde yürütülen etkileşimli bir veri toplama sürecidir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Görüşmelerde öğrencilere, izledikleri masallara dair düşünceleri, beğenip beğenmedikleri ve masal dinleme/izleme isteklilikleri gibi sorular sorulmuş ve verdikleri yanıtlar yazılı olarak kaydedilmiştir. Bunun için altı sorudan oluşan bir görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formunun hazırlanmasında öncelikle 10 soruluk bir taslak form hazırlanmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda sınıf eğitimi alanında uzmanlığı bulunan bir öğretim üyesinden taslak forma ilişkin uzman görüşü alınmıştır. Uzman görüşü doğrultusunda üç soru benzer sorular olduğu için birleştirilmiş; iki soru da araştırma konusuyla doğrudan ilgili olmadığı için çıkarılmıştır. Öğretmenle yapılan görüşmede ise, öğretmene masal dinleme/izleme etkinliği ve Kız Kulesi Masalları hakkındaki düşünceleri sorulmuş ve elde edilen sonuçlar yazılı olarak kaydedilmiştir. Öğretmenle yapılan görüşmede de dört soruluk bir görüşme formu hazırlanmış yine sınıf eğitimi alanında uzmanlığı bulunan bir öğretim üyesinden uzman görüşü alınmıştır. Uzman görüşü doğrultusunda görüşme sorularının yeterli ve araştırma problemleriyle doğrudan ilgili olduğu belirlenerek görüşme formunda yer alması kararlaştırılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada, hem yazılı dökümü alınan hem de izlenen videolar doküman olarak değerlendirilip betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Betimsel analiz, toplanan verilerin açıklanmasına yardımcı olacak kavramların ve ilişkilerin belirlenmesine yönelik bir süreçtir. Bu analiz dört aşamadan oluşmaktadır: Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturmak, tematik çerçeve doğrultusunda verileri işlemek, bulguları tanımlamak ve bulguları yorumlamak (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu kapsamda öncelikle Kız Kulesi Masalları'ndaki 24 masalın yazılı dökümleri elde edilmiştir. Sonrasında, bu masal serisi araştırmacılar tarafından belirlenen uygun zaman dilimlerinde izlenerek içerdikleri değerler "Değer Belirleme Formu" aracılığıyla tespit edilmiştir. Ardından masalların içerdiği değerler belirlenen çerçeve doğrultusunda tabloya işlenmiştir. Son olarak tablo üzerinde sunulan bulgular tanımlanmış ve tartışma bölümünde yorumlanmıştır.

Araştırmanın ikinci aşamasında, öğrenciler ve öğretmenlerden elde edilen görüşme verileri içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. İçerik analizinde, işlenmemiş veriler sistematik bir biçimde kategorilere dönüştürülmektedir (Öğülmüş, 2019). Öğrencilerin masal dinleme/izleme etkinliğiyle ilgili verdikleri yanıtlar, belirli kodlar altında toplanarak sunulmuştur. Öğretmenin etkinliğe dair

verdiği yanıtlar ise içerdikleri kodlar belirlendikten sonra iki ana kategoriye ayrılarak tablolar halinde gösterilmiştir. Oluşturulan kodlar ve kategorileri en iyi açıkladığı düşünülen öğrenci ve öğretmen görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır. Yapılan alıntılarda hem öğrencilerin hem de öğretmenin isimleri gizli tutulmak amacıyla kodlanmıştır (Ö1: birinci öğrenci vb. gibi).

Trakya Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kuruluna başvurulmuş ve gerçekleştirilecek araştırmanın etik olduğuna yönelik kurul kararı (2024/08 sayılı, 2024.08.38 numaralı karar) alınmıştır.

Bulgular

Araştırmanın ilk aşamasında, TRT Çocuk kanalında yayınlanan 24 bölümlük Kız Kulesi Masalları'nın yazılı dökümleri temin edilerek okunmuştur. Sonrasında, önceden hazırlanan "Değer Belirleme Formu" kullanılarak her bir bölüm sırayla izlenmiştir (Masallara ait bağlantı: <https://youtu.be/20LW7lspCY>). Bu form aracılığıyla masalarda yer alan değerler tespit edilmiştir. Masal isimleri, süreleri ve masalarda bulunan değerlere ilişkin bilgiler Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2

Kız Kulesi Masallarında Yer Alan Masallar, İçerdikleri Değerler ve Süreleri

No	Masallar	Değerler	Süre
1	Bir Küp Zeytin	Adalet, Dürüstlük	09.49 dk.
2	Anka Kuşu	Sevgi, Sabır, Öz denetim	10.30 dk.
3	Mete ile Büke	Yardımsverlik, Vatanseverlik, Sorumluluk, Adalet	08.50 dk.
4	Beyin Oğlu	Saygı, Öz denetim	09.17 dk.
5	Geveze Kurbağa	Sabır, Dostluk	08.52 dk.
6	Keloğlan ile Şehzade	Dostluk, Sevgi	10.09 dk.
7	Kararsız Maymun	Öz denetim	08.26 dk.
8	Urgan	Sorumluluk	09.09 dk.
9	Bilginin Gücü	Sabır, Sevgi	09.53 dk.
10	Benekli Yengeç	Sabır, Sorumluluk	09.57 dk.
11	Acelecı Bey	Sevgi, Öz denetim	09.02 dk.
12	Oduncu ile Balık	Dürüstlük, Yardımsverlik	09.05 dk.
13	Camcı ile Dev	Dostluk, Yardımsverlik	09.46 dk.
14	Tombul Çanak	Adalet, Yardımsverlik	09.46 dk.
15	Çilli Horoz ve İnci Tanesi	Dostluk, Yardımsverlik, Öz denetim	08.05 dk.
16	Kıymetli Kediler	Sevgi, Dostluk, Yardımsverlik, Sorumluluk	09.36 dk.
17	Yaralı Kiraz Kuşu	Yardımsverlik	08.16 dk.
18	Bakla Ağacı	Sevgi, Sabır	08.13 dk.
19	Keloğlan ve Nohut	Sabır, Öz denetim, Yardımsverlik	08.04 dk.
20	Çitlembik	Dürüstlük, Adalet, Vatanseverlik	08.20 dk.
21	Kediler Padişahı	Saygı, Dürüstlük	08.12 dk.
22	Sihirli Bulgur Pilavı	Sevgi, Vatanseverlik	08.40 dk.
23	Altın Nar	Sevgi, Yardımsverlik	08.04 dk.
24	Güzel Boynuzlu Geyik	Sevgi, Saygı, Sabır	08.58dk.
Toplam		54 adet değer	212.59 dk.

Tablo 2’de, Kız Kulesi Masalları içinde yer alan 24 masalın isimleri, içerdikleri değerler ve masalların süreleri görülmektedir. 24 masal toplamda 212,59 dakikada izlenebilmektedir. Tabloda görüldüğü üzere her bir masal farklı değerleri içermektedir. Masalların belirlenen sürelerde izlenmesi neticesinde bu masallarda yer alan değerler sunulmuştur. Kimi masallarda bir adet değer bulunurken kimi masallarda birden fazla değer bulunmuştur. Masalların içerdiği değerler incelendiğinde sırasıyla sevgi ve yardımseverlik 9’ar adet; sabır 7 adet, öz denetim 6 adet, dostluk 5 adet; dürüstlük, adalet ve sorumluluk 4’er adet; saygı ve vatanseverlik 3’er adet olmak üzere toplamda 54 adet değer tespit edilmiştir. En fazla değer tespit edilen masallar ise; 4’er tane değer içeren Mete ile Büke ve Kıymetli Kediler masallarıdır. Sonra Anka Kuşu, Çilli Horoz ve İnci Tanesi, Keloğlan ve Nohut, Çitlembik ve Güzel Boynuzlu Geyik masalları 3’er tane değer içermektedir. Kararsız Maymun, Urgan ve Yaralı Kiraz Kuşu ise 1’er tane olmak üzere en az değer içeren masallar olmuştur. Bu tablo verileri Kız Kulesi Masalları’nın Değer Belirleme Formu’nda belirlenen değerleri içerdiğini ve masallar ile değerlerin aktarılabileceğini göstermektedir.

Araştırmanın ikinci aşamasında; öğrencilerle yapılan görüşmelerde masal izlemenin motive edici, eğlenceli, ders verici, düşündürücü ve değer aktarıcı olduğu belirlenmiştir. Öğrenci görüşlerine ait bilgiler Tablo 3’te sunulmuştur:

Tablo 3

Öğrenci Görüşleri

Kod	Frekans	Öğrenci Görüşleri
Motive edici	5	<p>Ö1: Öğretmenimiz bugün masal dinleyeceğimiz dediği zaman sınıf çok sessiz oluyordu. Merakla izledik.</p> <p>Ö2: Birden fazla masalı sıkılmadan izledik. Çok eğlenceli ve şaşırtıcıydı masallar.</p> <p>Ö5: Hikâye dinlemeyi çok sevdim. Aralarda sahnelerde çıkıyordu. Ders gibi geçmediği için çok güzel geçti dersler.</p> <p>Ö9: Güzeldi. Uykumu getirdi ama hikâyeleri dinlemeyi sevdim.</p> <p>Ö10: Güzeldi, dinlerken uykum geldi ama yine de kısa olması iyiydi. Her seferinde başka başka kişiler masalı anlatıyordu. Çizgi film gibi olması iyiydi.</p>
Eğlenceli	4	<p>Ö3: Çok güzeldi, ben dinlerken eğlendim. Öğretmenimiz sorular sordu hep. Masalların ilginç yerlerini anlattık hepimiz.</p> <p>Ö5: Masalları dinlerken çok eğlendim. Komik, heyecanlı yerler vardı.</p> <p>Ö7: İlk başta sıkıcı geldi ama her seferinde farklı masallar dikkatimi çekti çok eğlendim.</p> <p>Ö8: Çilli Horoz masalında horozun kursağında tilkiyi, kurdu kursağında saklaması çok ilginçti. İlk başta tilkinin onu yiyeceğini düşündüm. Çok eğlenceli bir masaldı.</p>
Ders verici	6	<p>Ö1: Her masalda bize anlatılan bir olay vardı. Çıkarmamız gereken dersleri öğretmenimizle konuşarak çıkardık.</p> <p>Ö5: Çok güzeldi. Masalı dinleyip oradaki olaylardan ders çıkardım.</p> <p>Ö6: Anlatılan masallardan hep bir ders çıkarmış oldum. Örneğin kimseyle dalga geçmemeliyiz, küçük görmemeliyiz.</p>

		<p>Ö7: Kararsız Maymun masalından çıkardığım dersler oldu aslında hepsinden bir ders çıkardım diyebilirim. Kararsız maymun gibi açgözlü olmamalıyız.</p> <p>Ö8: Geveze Kurbağa masalında kazlar arkadaşları olan kurbağayı bırakıp gitmiyor. Ve yolculuk esnasında karşılarına aslanın çıkması onlara iyi bir ders veriyor.</p> <p>Ö10: Tombul çanak masalında çanak insanlara yaptığı iyiliklerle bir ders veriyor. İnsanlar hatasını anlıyor.</p>
Düşündürücü	3	<p>Ö2: Hikâyeleri bu şekilde dinlemek eğlenceli ve düşündürücü. Çizgi film izler gibi izledik ama her izlediğimizde öğretmenimiz bize sorular sordu. Masalla ilgili ne düşündüğümüzü sordu.</p> <p>Ö5: Bir Küp Zeytin masalında acaba komşusu altınları verecek mi, yalan söyleyecek mi diye düşündüm. Masalını sonunu merak ettim. Sonra aslında emanete sahip çıkmamız gerektiğini anladım.</p> <p>Ö10: Her masalda bize bir mesaj veriyordu. Öğretmenimiz düşünmemizi ve ne anladığımızı söylememizi sordu hep.</p>
Değer aktarıcı	4	<p>Ö1: Masallar biz farkına varmadan bir değer anlatıyordu aslında.</p> <p>Ö3: Öğretmenimiz masalların bize anlattığı değerler olduğunu söyledi. Biz de her masaldan bir değer bulmaya çalıştık. Örneğin Camcı ile Dev masalında yardımseverliğin farkına vardım.</p> <p>Ö6: Değerlerimizin farkına vardım. Güzel Boynuzlu Geyik masalından arkadaşlarımızı, doğayı sevmemiz gerektiğini anladım.</p> <p>Ö8: Hikâye dinlemeyi, masal dinlemeyi sevdim. Değerleri tespit etmek güzeldi. Sevgi, saygı, açgözlü olmama gibi değerler vardı.</p>

Tablo 3 incelendiğinde, sınıfta masal dinleme/izleme etkinliğinin motive edici, eğlenceli, ders verici, düşündürücü ve değer aktarıcı olduğuna ilişkin 5 kod çıkarılmıştır. Bu kodlardan motive edici koduna göre (n=5) öğrenciler Kız Kulesi Masalları'nı izlerken diğer derslerden farklı olarak bu masalları izleyip güzel vakit geçirdikleri için motive olmuşlardır. Eğlenceli koduna göre (n=4) öğrenciler ders dışı bir faaliyet olarak keyifli vakit geçirdikleri için bu etkinliği eğlenceli bulmuşlardır. Ders verici koduna göre (n=6) öğrenciler masalların vermeye çalıştığı mesajlardan birtakım dersler çıkardıklarını ifade etmişlerdir. Düşündürücü koduna göre (n=3) öğrenciler hikâyelerde işlenen konunun ana fikrini bulmaya çalıştıklarını söylemişlerdir. Değer aktarıcı koduna göre (n=4) ise öğrenciler ders sırasında yaptıkları konuşmalarda her bir masalın içerdiği değeri bulmaya çalıştıkları için bu etkinliği değer aktarıcı bir etkinlik olarak değerlendirmişlerdir.

Sınıf öğretmeniyle yapılan görüşmede, uygun zamanlarda izlenen masalların öğrencilerin bireysel gelişimine ve sınıftaki öğretime önemli katkılar sunduğu belirlenmiştir. Bu iki kategoriyi destekleyen ifadeler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir. Öğrencilerin bireysel gelişimine katkı kategorisine ait bilgiler Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4

Öğrencilerin Bireysel Gelişimine Katkıya İlişkin Öğretmen Görüşü

Kategori	Kod	Öğretmen Görüşü
Öğrenciye katkı	Motivasyonu sağlama	<i>Kısa ve öz oluşu çizgi film tarzında animasyonlar içermesi benim çok hoşuma gitti çünkü ne çocuklar ne de ben hiç sıkılmadan dinledik ardından değerlerle ilgili konuşmalar yaptık.</i>
	Merak duygusu	<i>Her masalda farklı bir konunun işlenmesi çocukların merakını hep canlı tuttu. Sıkılmadılar.</i>
	Soru sorma	<i>Başta da dediğim gibi sınıfta güzel bir tartışma kültürü oluştuğu için çocuklar dikkatlice masalları izlediler ve onlara soru soracak olmam hoşlarına gitti. Çünkü masallar zaten kısa kısa, akılda kalıyor. Çocuk da hemen konuyu değer ilişkisini görüyor.</i>
	Analiz etme	<i>İlk izlediklerinde birkaç tane değer ismini söyleyebiliyorlardı ama bir süre sonra değerleri de içselleştirdikleri için zaten her masal sadece bir değer içermiyor birkaç tane değer içeriyor. Kendi aralarında da konuşarak asıl anlatılmak istenen değeri bile bulabiliyorlardı. Aslında masalı da analiz eder hale geldiler.</i>
	Dinleme/izleme becerisi	<i>Masalların sadece kitaptan okunmadan da dinlenebileceğini ve bu masalların izleyerek öğrenilebileceğini gördüm. Ayrıca masalların içinde kısa animasyonlar olduğu için çocuklara masalları etkin dinleme becerisi kazandırdı diyebilirim.</i>
	Rol model alma	<i>Televizyonlarda beğendikleri, takip ettikleri oyuncuların o masalı anlatması onları motive etti. Onun söylediklerini yapma isteği oluştuğunu öğrenciler söyledi. Onları, söylediklerini örnek aldılar diyebilirim. TRT’de Engin ALTAN DÜZYATAN kahramanlık dizilerinde oynadığı için masal anlatımında çocuklar bu oyuncuyu görünce onu model alıp anlattıklarını yapma isteği oluştuğunu söylediler.</i>

Tablo 4’te masal dinleme/izlemenin öğrencilerin bireysel olarak 6 kod altında bireysel gelişimine katkı sunduğu görülmektedir. Motivasyonu sağlama koduna göre; kısa, öğrencileri sıkılmadan, motive eden bu masallar öğrencilerin bireysel gelişimine olumlu yönde katkı sunmuştur. Merak duygusu koduna göre; her masalda farklı bir konunun işlenmesi öğrencilerin merakını hep canlı tutmuştur. Soru sorma koduna göre; masallar izlenip masallarla ilgili soru cevap etkinliği yürütüldüğü için öğrenciler masallarda işlenen konuyu değerlendirebilmişlerdir. Analiz etme koduna göre; öğrenciler masalların içerdikleri değerlerin neler olduğunu konuşarak bulmaya çalıştıkları için analiz etme becerileri gelişmiştir. Masalların izlenerek de öğrenilebileceğinin ve dikkatli dinleme becerisi gerektiğinin görülmesi dinleme/izleme becerisi kodunun elde edilmesini sağlamıştır. Rol model alma koduna göre ise; masalları ünlü oyuncuların anlatıyor ve bu kişilerin dizilerde önemli roller üstleniyor olması onların davranışlarını örnek almalarını sağlamıştır. Sınıftaki öğretime katkı kategorisine ait bilgiler Tablo 5’te yer almaktadır.

Tablo 5*Sınıftaki Öğretime Katkıya İlişkin Öğretmen Görüşü*

Kategori	Kod	Öğretmen Görüşü
Öğretime katkı	Tartışma kültürü oluşturma	<i>İlk başlarda masallarda işlenen konuları anlamaya çalıştılar. Zaten kısa ve öz olduğu için konusu, sorduğumda cevaplayabildiler. Ama çok istekli değillerdi. Değerlerden bahsettikten sonra masalı dinlediklerinde artık şu değer mi olacak bu değer mi olacak tatlı bir tartışma ortamı ortaya çıktı. Bu da beni çok mutlu etti.</i>
	Masal kültürü kazanma	<i>Bu derste masal dinleyeceğiz dediğim zaman çocuklar çok mutlu oluyorlardı. Masal bitip değeri bulduktan sonra çocuklarla konuştuğumda evde masal anlatan birilerinin olmadığını söylediler. Bir nevi izleyerek masal dinleme kültürü kazandılar.</i>
	Tekerleme kültürü kazanma	<i>Her masalın başında masalı anlatan kişinin bir tekerleme söylemesi çocukların çok hoşuna gitti hatta bazıları teneffüslerde bile bu tekerlemeleri söylüyordu. Bu da Türkçe dersinin konuşma becerilerine katkı sundu diyebilirim.</i>
	Derse aktif katılım	<i>Şimdiye kadar böyle bir etkinlik yapmadığımız için mi ya da öğrencilerde masal kültürü olmadığı için mi bilmiyorum ama sınıftaki herkesin bu masal dersi olduğu zaman üst düzey bir katılımı oldu. Hepsi hiç çıt dahi çıkmadan dinlediler.</i>
	Disiplin sorununda azalma	<i>Masalı açtığım andan itibaren sınıfta çıt bile çıkmadı. Bu beni çok şaşırttı. Çok yaramazlık yapan yerinde duramayan öğrenciler bile dikkatle masalı dinlediler. Sınıfta da bir disiplin sorunu olmadı. Otur oğlum, dur kızım yapma gibi konuşmalarım olmadı.</i>
	Nitelikli ders işleme	<i>Serbest etkinlikler derslerini boyamayla, çizgi filmlerle ya da ne biliyim diğer derslerin yetişmeyen konularını işlemek için kullanırken şimdi bu ders daha nitelikli bir hal aldı hem benim için hem çocuklar için.</i>

Tablo 5’te masal dinleme/izlemenin sınıftaki öğretimin etkili olmasına ilişkin 6 kod altında katkı sunduğu görülmektedir. Tartışma kültürü oluşturma koduna göre; öğrencilerin değerleri belirlemek için karşılıklı konuşmaları onların tartışma kültürü kazanmalarını sağlamıştır. Öğrencilere evde masal okuyan birilerinin olmaması ve bu masal izleme etkinliğini sınıfta yapmaları onların masalların özelliklerini görmelerini sağlayarak masal kültürü kazanmalarını sağlamıştır. Masalların başında öğrencilerin dikkatini çekmek için tekerlemelerin olması ve öğrencilerin bunları öğrenmesi tekerleme kültürü kazanma kodunun çıkmasını sağlamıştır. Sınıfta daha önce böyle bir etkinliğin yapılmaması çocukların dikkatini çekmiş ve onların derse aktif katılımını sağlamıştır. Masalların çocukların ilgisini çekmesi ve eğlenceli içerikler içermesi nedeniyle disiplin sorununun azalmasını sağlamıştır. Daha önce işlenen Serbest Etkinlikler dersi diğer derslerin telafisinde kullanılırken masal dinleme/izleme etkinliğinin yapılması ile bu dersin nitelikli yürütülmesine katkı sunmuştur. Masallar her ne kadar 8 ila 10 dakikalık kısa etkinlikler olsa da öğretimin niteliğini arttırmaya yönelik önemli katkıları olmuştur.

Tartışma ve Sonuç

Birinci aşamada, 24 bölümlük Kız Kulesi Masalları'nda tespit edilen değerler arasında sevgi ve yardımseverlik 9'ar; sabır 7, öz denetim 6, dostluk 5, dürüstlük, adalet ve sorumluluk 4'er; saygı ve vatanseverlik ise 3'er adet olmak üzere toplamda 54 adet değer bulunmuştur. Bu bulgular, Kız Kulesi Masalları'nın çeşitli değerleri içerdiğini ve bu masallar aracılığıyla değer aktarımının mümkün olduğunu ortaya koymaktadır. "Her Güne Bir Masal" adlı eserde sadece Türk masallarının değil birçok ulusa ait masalların olduğu ve masalların içinde yardımlaşma, öz denetim, dostluk, liderlik, cesaret, aile, dürüstlük, sevgi gibi değerlerin çokça yer aldığı tespit edilmiştir (Kardaş vd., 2022). Benzer şekilde Türk, Alman, Balkan ve Rus masallarında en çok tespit edilen değerlerin yardımseverlik, sorumluluk ve adalet değerleri olduğu; en az tespit edilen değerlerin ise dürüstlük, dostluk, öz denetim ve vatanseverlik değerleri olduğu görülmüştür (Yılmaz, 2019). Barış Manço'nun şarkı sözlerinde saygı, sevgi, duyarlılık, kanaatkâr olma, paylaşma, vefalı olma, görgülü olma, insanlara değer verme ve sabır gibi değerler bulunmaktadır (Coşkun Keskin ve Akyıldız, 2021). Diyanet TV'nin çizgi filmlerinde ise en sık rastlanan değer yardımlaşma iken hiç yer verilmeyen değerlerin iyilik olduğu gözlemlenmiştir (Çinemre, 2021). Yıldız vd. (2021), 2007-2020 yıllarında yayımlanan "Meraklı Minik" dergisinde toplam 26 farklı değere yer verildiğini tespit etmiştir. Ayrıca çalışmada en çok rastlanan değerler yardımlaşma ve estetik duyguların geliştirilmesi olurken, en az yer verilen değerler arasında adil olma, alçakgönüllülük, misafirperverlik, nazik olma, fedakârlık ve vatanseverlik olmuştur. Keloğlan masallarında çocuğun adalet, dayanışma ve dostluk gibi değerleri sezerek davranışa dönüştürdüğü dolayısıyla bu masalların çocuğun ihtiyacı olan değerleri kazandırmada etkili olduğu belirlenmiştir (Akkaya, 2014). Bu araştırmaların sonuçlarıyla benzer nitelikte Kız Kulesi Masalları'nda da sevgi, öz denetim, dostluk, dürüstlük, yardımseverlik, sorumluluk, adalet, vatanseverlik gibi değerlere yer verilmesi değer aktarımında bu masalların etkili bir araç olarak kullanılabileceğini göstermektedir.

İkinci aşamada gerçekleştirilen öğrenci görüşmelerinde, masal dinleme/izlemenin motive edici, eğlenceli, ders verici, düşündürücü ve değer aktarıcı olduğu belirlenmiştir. Masalların çocuğu hayata hazırlamak, ahlak kurallarını öğretmek, masal kahramanlarıyla özdeşim kurarak örnek olaylar sunmak ve dinleme becerilerini geliştirmek gibi işlevleri bulunmaktadır (Boratav, 2006; Güzelkçük ve Türkyılmaz, 2020; Melanlıoğlu, 2012; Şahin, 2011). Dolayısıyla araştırmada kullanılan masalların öğrencilerin gelişimine katkı sunduğu değerlendirilebilir. Etkinlik temelli öğretim uygulamalarının öğrencilerin saygı değerini geliştirmede (Altunsoy ve Başçı Namlı, 2021) ve eğitsel oyunların dürüstlük, dostluk, sorumluluk, sabır, eşitlik, dayanışma ve adalet gibi değerleri kazandırmada (Izgar, 2020) etkili olduğu ortaya konmuştur. Bu bağlamda, masalların bir etkinlik örneği olarak değer öğretiminde kullanılması mevcut araştırmaların bulgularıyla tutarlı bir şekilde öğrencilerin bireysel

gelişimine katkı sunduğunu göstermektedir. Eğitim temalı Türk filmlerinin incelemesinde, en fazla öne çıkan değerlerin sevgi, yardımseverlik, saygı, dayanışma ve çalışkanlık olduğu tespit edilmiştir (Ünal, 2020). Bu sonuç, televizyonlarda yayınlanan film ve dizilerin de değer aktarımında etkili birer araç olabileceğini göstermektedir. Dolayısıyla sadece dinleme amaçlı kullanılan masallar aracılığıyla değil aynı zamanda izleme aracılığıyla kullanılan masallarla da çocukların ihtiyacı olan değerlerin öğretilbileceği değerlendirilmektedir.

Öğretmenle gerçekleştirilen görüşme, masal dinleme/izleme etkinliklerinin bireysel ve sınıftaki öğretim açısından iki ana kategoride öğrencilerin gelişimine katkı sunduğunu ortaya koymuştur. Bireysel gelişim açısından, bu etkinlikler öğrencilerin motivasyonunu artırma, merak duygusunu geliştirme, soru sorma, analiz yapma, dinleme ve izleme becerilerini kazanma ile rol model alma becerileri kazandırmıştır. Efsane, destan ve masal yoluyla çocuklara verilecek terbiye ve eğitim çocuğun kimlik ve kişilik yapısının oluşumu açısından oldukça önemlidir (Işık ve Karakuş, 2017). Okul öncesi dönemde de kişiliğin oluşumu ve şekillenmesi önemli olduğu için kullanılacak çocuk kitaplarının korku ve şiddet öğelerini içermeyecek ya da çocukları hayalperest yapmayacak şekilde hazırlanması gerekir (Fırat vd., 2013; Gönen, 1993). Çocuklara okunacak masallar da çocuklara cesaret ve özgüven başta olmak üzere birtakım özellikler kazandırmalıdır (Tezel, 1997). Dolayısıyla Kız Kulesi Masalları'nın ilkökul öğrencilerinin bireysel gelişimini destekleyecek nitelikte anlatım ve görsel içerikler sunması bu masalların çocukların kişilik gelişimlerine katkı sunan masallar olduğunu göstermektedir.

Masal dinleme/izleme etkinlikleri tartışma kültürü oluşturma, masal ve tekerleme kültürü kazandırma, derse aktif katılım sağlama, disiplin sorunlarını azaltma ve nitelikli ders işleme açısından sınıftaki öğretime katkı sunmuştur. Bu sonuçlardan hareketle öğretmen görüşlerine göre, Kız Kulesi Masalları etkili bir değer aktarım aracı olarak görülmektedir. Akkaya (2014) yaptığı araştırmada Keloğlan masallarının çocuğun ihtiyacı olan değerleri kazandırmada etkili olduğunu belirlemiş; erken çocukluk döneminden itibaren masalların çocuk eğitiminde kullanılabileceğini söylemiştir. Dolayısıyla derslerde sistemli bir şekilde masalları kullanmak çocukların kişilik gelişimlerinin yanında öğretimin nitelikli bir şekilde yürütülmesine de katkı sunacaktır. Etkinlik temelli uygulamalar, öğrencilerin değerleri öğrenmeye daha istekli olmalarını sağlamaktadır (Altunsoy ve Başçı Namlı, 2021). Ayrıca, eğitsel oyunlar somut deneyim fırsatları sunarak öğrencilerin oyunlara katılımını artırmakta ve eğlenerek öğrenmelerine olanak tanımaktadır (Izgar, 2020). Masalların öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirilmesi, yaşama sevinci kazanması, hayatı anlaması ve ana dilini etkin bir şekilde kullanma becerisi kazandırması gibi önemli katkıları bulunmaktadır (Bilkan, 2001; Boratav, 2006; Güzelküçük ve Türkyılmaz, 2020; Şirin, 2000). Bu bağlamda, derslerde Kız

Kulesi Masalları'nın kullanımı, öğrencilerin bireysel ve toplumsal açıdan önemli değerler kazanmalarına katkıda bulunmuştur.

Bu araştırmanın bulgularına dayanarak sunulan öneriler şunlardır: Kız Kulesi Masalları değerlerin öğretiminde ilkökul düzeyinde kullanılabilir. Kız Kulesi Masalları'nın okulöncesi ve ortaokul eğitim kademelerinde kullanılıp kullanılmayacağına ilişkin çalışmalar yapılabilir. Yeni hazırlanacak ders kitaplarında bu masalların karekodlarına yer verilerek değerler eğitiminde kullanımı sağlanabilir. Kız Kulesi Masalları dışında ulusal ya da dünya klasikleri arasında yer alan diğer masallar da değer aktarımı açısından incelenebilir.

Kaynakça

- Akhan, N. E., Subaşı, E., & Açıl, F. B. (2020). Öğretmen adaylarının kök değerlere ilişkin görüşleri. *Eğitim ve Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 3(2), 115-134.
- Akkaya, N. (2014). Keloğlan masallarında yer alan değerlerin incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 312-324.
- Aktepe, V., & Tahiroğlu, M. (2016). Değerler eğitimi yaklaşımları ve etkinlik örnekleri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 42, 361-384.
- Altunsoy, Y., & Başcı Namlı, Z. (2021). Duygu ve düşüncelere saygı değerinin etkinlik temelli öğretiminin saygı eğilimine etkisi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 19(42), 305-335.
- Aydın, M. Z., & Akyol Gürler, Ş. (2014). *Okulda değerler eğitimi yöntemler-etkinlikler-kaynaklar*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Baş, T., & Akturan, U. (2017). *Sosyal bilimlerde bilgisayar destekli nitel araştırma yöntemleri* (3rd ed.). Seçkin.
- Bilkan, A. F. (2001). *Masal estetiği*. Timaş Yayınları.
- Boratav, P. N. (2006). *Az gittik uz gittik* (9. Baskı). İmge Kitabevi Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2020). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (28. Baskı). Pegem Akademi Yayınları.
- Coşkun Keskin, S., & Akyıldız, M. (2021). Barış Manço şarkılarında yer alan değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 19(42), 153-186.
- Coşkunserçe, O. (2020). Değerler eğitiminde video blog kullanımı. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 18(40), 307-343. <https://doi.org/10.34234/ded.767347>
- Çinemre, S. (2021). Diyanet TV çizgi filmlerinin 4-6 yaş grubu Kur'an Kursu öğretim programında yer alan değerler açısından incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 19(41), 207-243.
- Divrik, R., & Aydoğdu, M. Z. (2023). Examination of primary and secondary school mathematics textbooks in terms of root values. *Necatibey Faculty of Education Electronic Journal of Science*

- and *Mathematics Education*, 17(Özel Sayı), 398-430.
<https://doi.org/10.17522/balikesirnef.1348469>
- Fırat, H., Güleç, H., & Şahin, Ç. (2013). Okul öncesi dönem çocuklarına yönelik hazırlanan masal ve öykü kitaplarının korku ve şiddet öğeleri açısından incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(5), 217-241.
- Gönen, M. (1993). Anaokulu öğretmenlerinin beş ve altı yaş çocukları için kullandıkları masal ve hikâye kitaplarının niteliklerinin incelenmesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 7(2), 83-88.
- Güleş, E. (2019). *Ortaokul matematik dersi öğretim programındaki değer kazanımlarına ilişkin öğretmen görüşleri ve örnek uygulamaların geliştirilmesi* (Yayın No. 590926) [Yüksek lisans tezi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Güzelküçük, Ş., & Türkyılmaz, M. (2020). Masal kitaplarında yer alan korku ve şiddet öğeleri. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(3), 859-878.
- Işık, N., & Karakuş, N. (2017). Erken çocukluk döneminde efsane, desten ve masal metinlerinin kullanımı. *The Journal of Academic Social Science*, 5(41), 118-133.
- Izgar, G. (2020). Eğitsel oyunların öğrencilerin değer kazanımlarına etkisi: Bir durum çalışması. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 18(40), 207-241.
- Kardaş, S., Kaya, M., & Görmez, E. (2022). Her güne bir masal adlı eserin değer iletimi açısından önemi. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 276-302.
<https://doi.org/10.48066/kusob.1164069>
- Melanlıoğlu, D. (2012). Dinleme becerisinin geliştirilmesinde ailenin rolü. *Sosyal Politika Çalışmaları*, 7(29), 65-77.
- Memiş, A., & Gedik, E. G. (2010). Sınıf öğretmenlerinin değer yönelimleri. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 8(20), 123-142.
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB] (2019). *Türkçe dersi öğretim programı (İlkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. <http://ttkb.meb.gov.tr/>
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB] (2024). *İlkokul Türkçe dersi öğretim programı*. Millî Eğitim Bakanlığı. <https://tymm.meb.gov.tr/upload/program/2024programtur1234Onayli.pdf>
- Öğülmüş, S. (2019). Content analysis. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 24(1), 213-228. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000729
- Sever, S. (2008). *Çocuk ve edebiyat*. Tudem Yayıncılık.
- Şahin, M. (2011). Masalların çocuk gelişimine etkilerinin öğretmen görüşleri açısından incelenmesi. *Millî Folklor*, 89, 208-219.
- Şimşek, T. (2002). *Çocuk edebiyatı*. Rengarenk Yayınları.
- Şirin, M. R. (2000). *99 soruda çocuk edebiyatı*. Çocuk Vakfı Yayınları.

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı [TTKB] (2017). *Müfredatta yenileme ve değişiklik çalışmalarımız üzerine*.
https://kandira.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/04202207_18160003_basin_aciklamasi-program.pdf
- Tezel, N.(1997). *Türk masalları*. Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Turan, R., & Ulusoy, K. (Eds.). (2015). *Farklı yönleriyle değerler eğitimi*. Pegem Akademi.
- TÜBİTAK (2023). *Ortaokul Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması Proje Rehberi*.
https://tubitak.gov.tr/sites/default/files/2750/ortaokul_proje_rehberi_2023_14.10.2022.pdf
- Türk Dil Kurumu [TDK] (2024). *Türk dil kurumu sözlükleri*. <https://sozluk.gov.tr/>
- Ünal, O. (2020). Eğitim temalı Türk filmlerinde yer alan değerlerin incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*,18(39), 107-136. <https://doi.org/10.34234/ded.608530>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, E., Emin, K., Bayrak, Ş., & Yıkılmaz Baran, B. (2021). Meraklı minik dergisinin değerler eğitimi açısından değerlendirilmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*,19(42), 113-151.
- Yılmaz, M. (2019). *Türk, Alman, Balkan ve Rus masallarının değerler eğitimi açısından mukayesesi* (Yayın No. 614423) [Yüksek lisans tezi, Giresun Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.